Ч. 44 (11.012). Львів неділя 27. лютого 1927. Poeztowa opłata załatwiona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В передсмертних судорогах.

Львів, 26. лютого 1927.

Відома балляда Міцкевича („Альпугара") про смерть Альманзора приходить нам на думку, коли глядимо на політичні судороги, яких зреною є адміністраційна і конституційна комісія польського сойму. Змираючий сойм зі своєю центроправою більшістю, що веться в передсмертних судорогах, хоче своєю недугою, своєю пошестністю заразити все суспільно-політичне життя сучасної Польщі.

„Ja wam zarazę przyniosłem" — каже Альманзор до своїх противників, пускаючи їдовиту піну з перекривленого болем рота. Те саме робить тепер збанкротована щодо своїх політичних прийомів, нездарна ледача і вузкоглядна центроправа польська реакція, надихуючи шовіністичною отруєю самоврядне законодавство в адміністраційній комісії і прискорюючи зміну виборчої ординації до сойму в конституційній комісії. Перед безславним закінченням біжучої каденції сойму не хоче польська реакція зійти з арени політичного життя, не затруївши суспільного організму і не вимірявши смертельного удару непольським народам.

У четвер (24. лютого) конституційна комісія польського сойму заялася зголошеними перед роком (після травневого перевороту) внесеннями чотирьох клюбів: вшехпольського, пястівського, хадецького і христ.-народового (лубадецького) щодо зміни виборчої ординації до сойму і сенату. Червоною ниткою всіх тих внесень є зменшення кількости послів і сенаторів і зміна виборчих округів при одночасному обмеженні виборчих прав населення в загалі (через ценз віку) та зведення на нішо репрезентації непольських народів, в першу чергу представництва українців і білорусинів. Проєктовані зміни змагають до підсилення і побільшення репрезентації західних і центральних частин сучасної Польщі, себто частин етнографічно польських, з огляду на мниму вищу податкову господарчу і культурну силу польського населення в порівнанні з населенням східних „кресів".

Не вдаючись у подробиці проєктів поодиноких „народовик" клюбів (докладніше розглядали ми їх в липні минулого року), годиться зазначити, що зменшення парляментарного представництва українців і білорусинів мається осягнути при допомові багато-мандатових виборчих округів на сході (з одночасним введенням на польській національній области одномандатових округів) і допущенням в них спілки (звязку) лист.

Проєкти пястівців і дубадеків пропонують обмежитися до ухвалення основ змінен і виборчої ординації, себ-то до зменшення кількости послів і сенаторів та до відповідного розміщення виборчих округів, а подробиці переслати до полагоди урядові (на основі повновластей для президента республики). До цих поглядів приєднався іменем свого клюбу і лідер вшехполяків Гломбінський, а це доказує, що поза кулісами як не прийшло — то прийде ще до порозуміння в цій важливій справі між „народовим" табором і „санаційним" урядом. Не виключене, що вислідом закулісової гри і порозуміння між Замком і Бельведером з одного боку і „народовою" більшістю з б. „Інституту благородних дівиць" при вул. Вейській з другого буде поява декрету президента республики про зміну виборчого закону до сойму на основі ухвалених соймом загальних директив.

Так має бути довершене вінічне ограблення непольських народів із запоручених їм конституцією прав. Законодатний (перший), а ще більше звичайний (другий) сойм тільки те й робив, що своїм „законодавством" викривлював конституцію і топтав не лише добре набуті, але й основні права непольських народів, а в першу чергу українців. Зміна виборчої ординації до сойму, ліквідація при допомозі рафінованих штучок належнього українцям і білорусинам представництва — це було би завершення екстермінаційної політики в їх польських урядів, починаючи від 1919 р.

Не можемо перейти до денного порядку над цею справою. Українці покривджені вже діймаючою дотеперішньою виборчою ординацією (з 28. липня 1922 р.) Коли на польській національній території зустрічаємо пересічно 4- і 5 мандатові виборчі округи, то на українській території маємо 7-, 8-, 9- і 10 мандатові виборчі округи. Коли на польській території один посол припадає на 60—70 тисяч населення, то на українській на 80—90 тисяч населення, поминаючи ту обставину, що статистика відносно Сх. Галичини з 1921 р. є неповна з огляду на бойкот її українським населенням, а тим самим фальшива — як щодо числа населення, так і щодо його національної приналежности.

Ясно, що дальше „законне" обезправлення українського народу мусілоб заставити нас до витягнення відповідних висновків. В даній ситуації, коли польські чинники, все одно з права чи з лівa, не виявляють найменшої схильности рахуватися з волею українського народу, хоч деякі з них лепечуть про „згідне співжиття", відповідю на повне обезправлення українського населення може бути тільки **бойкот** самого виборчого акту і польських законодатних установ.

Без сумніву не належимо до тих, що легковажать потреби умандатованого представництва українського народу. Навпаки ми постійно підносили ту потребу та ставили під знак запиту нашу поведінку з 1922 р. Одначе тоді були інші можливости перед нами. Ми могли, вибравши умандатоване представництво, скликати українську конституанту; ми могли, навіть увійшовши в більшому числі до польського сойму, не допустити до богатьох „законних" актів, звернених проти нас, а між ними ми могли зробити неможливою навіть теоретичну дискусію про зміну виборчої ординації.

Сьогодні справи представляються інакше. Значіння сойму є рівне майже нулі. Колиб ми отже увійшли до такого сойму у якомусь зникаючому числі, спрепарованому зміненою виборчою ординацією, то там булиб наші посли майже безголосими свідками все відновлюваних і поглиблюваних проєктів „на знищене Русі". Чи варто отже давати противникові моральний адут через участь у виборах — на те, щоби обманювати маси можливістю парляментарної боротьби за слушні права українського народу?

Однак потреба умандатованого представництва і далі оставалаб актуальною, бо в кожній справі і при кожній нагоді у світі питають за безспірно умандатованим представництвом кожного народу. Але чи єдиним шляхом для витворення такого представництва є польська виборча ординація? Думаємо, що ні! Є ще прещінь безліч способів, щоби при відповідній організації найти шляхи і засоби для створення умандатованого представництва українського народу — без конечної потреби використовувати польську виборчу ординацію. **Ф. Ф.**

Жиди й українці.

Нові три українські голоси в анкеті львівської „Хвилі" на тему жидівсько-українських відносин.

Більше як перед тижнем появилися на сторінках львівської сіоністичної „Хвилі" дальші три голоси українських громадян на тему жидівсько українських відносин у заініційованій „Хвилею" на ту тему анкеті. Не маючи змоги через недостачу місця познайомити наших читачів з поглядами тих громадян безпосередньо по опублікованні їх у „Хвилі" робимо це тепер.

Містоголова Українського Національно-Демократичного Обєднання *о. прелат Л. Куницький* дав на поставленні йому „Хвилею" питання таку відповідь:

„Не вірю в успіх паперових анкет. Коли український нарід скріпиться до тої міри, що стане управляти сам собою і кермувати своєю долею — тоді не тільки на українцях і їх провідниках, але також на жидах, що живуть на українських землях, буде тяжити обовязок застановитися над належанням співжиття жидівського народу з українським. З хвилиною, як жиди почнуть над тим важним питанням поважно думати, то відразу найдуться шляхи та засоби, що поведуть до цілі, яку собі поставила Редакція „Хвилі", розписуючи цю анкету. Одначе тепер рішаючий голос у сій справі має Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання, до якого маю честь належати".

Другим з черги забирає на тихже сторінках „Хвилі" слово старий наш політик і довголітній провідник галицько-української національної політики перед війною *д-р Кость Левицький*.

„Я пересвідчений, — каже він — що відносини між жидами і українцями моглиб бути добрі та тривкі, не вважаю жидів екстериторіяльним народом, що все мусить йти з найсильнішими сферами. Знаю ті добрі часи, коли жидівська маса давала себе використовувати галицькій, польській шляхті як знаряддя до політичного гноблення українського народу, але від часу, як сіоністична жидівська партія стала на становищі відрубности жидівського народу, змінились були польсько-жидівські відносини і жиди, як національна меншість почали були шукати шляху боротьби разом з пригнобленими".

„В тому передвоєнному часі почалися творити кращі відносини між українським народом і жидами — поборюючи сліпий антисемітизм. Галицький намісник гр. Андрій Потоцький не хотів вірити, щоб українські виборці (селяни) віддали свої голоси на жидівських кандидатів д-ра Габля і д-ра Малера, але так сталося і жиди не повинні того забувати. Натомість — переслідування в повоєнному часі, на які були наражені жиди з боку українців, не закріпили приязних взаємин з українцями але навпаки довели жидів до оборони своїх власних інтересів без ніякого заінтересування українською справою. А тоєї напрямку жидівської політики не змінить навіть факт, що завдяки абстиненції українців при виборах в 1922 р. на тих землях дістали жиди значну скількість посольських мандатів до сойму у Варшаві. Жиди пішли самі на право до угоди, полишаючи на боці національні меншости. Чи на тому добре вийшли, — самі найкраще знають."

„Опісля відбувався карний процес проти Штайгера, обвинуваченого за виконання атентату на президента Польщі, тут виступали жиди суцільною масою, як солідарний нарід в обороні обвинуваченого жида поклоняючись перед заповідю: не вбивай ближнього! Такому ставленню справи в обороні жидівської одиниці не можна нічого закинути, але, прямуючи до тієї цілі, жидівські політики не завагалися вказати, що інкримінованого вчинку допустився мнимо член української військової організації. Самозрозуміло, можна сказати, що ніхто з чесних українців не може обвинувачувати за те цілого жидівського народу — але що значить така політика жидів у відношенні до українців?"

„Відтак слідував атентат Шварцбарта на Петлюру і тоді жидівські політики та публіцисти заакцептували цей акт, як заслужену помсту за погроми жидів на Україні, забуваючи на заповідь: не вбивай ближнього! — Я не є прихильником політики петлюрівців, але фактом є, що вбитий С. Петлюра не був погромником жидів, а дотичні спори на тему атентату Шварцбарта не є відірваним питанням між публіцистами, але проблємою утилітарної політики жидів, яка не може єднувати симпатій українського народу. Політика мусить бути щирою і консеквентною і до такої політики повинна приступити жидівська організація — направляючи похибки останніх літ, якщо їй залежить на добрих відносинах з українським народом".

Третім з черги висказує в томуж числі „Хвилі" погляд на справу жидівсько-українських відносин відомий український адвокат і визначний член бувшої української соціяльдемократичної партії д-р Лев Ганкевич.

„Як давний український соціяліст — каже він — поступав я і поступаю по думці соціялістичної програми в усіх справах, що відносяться до міжнародніх взаємин. Програма ця загально відома. Зокремаж коли йде мова про справу жидівсько українських відносин, то це питання розвяже найраціональніше кляса пролетаріяту обох народів".

На цьому анкета „Хвилі" покищо перервана, але мабуть не замкнена. Якщо вона продовжиться, постараємося поінформувати наших читачів про дальший її хід.

На культурному фронті.

Тернопільська філія „Просвіти".

(Допис з Тернополя.)

Одною з найстарших філій „Просвіти" в Галичині є філія в Тернополі, основана перед більше як 40 літами пок. Олександром Барвінським в часах, коли він учителював в тернопільській учительській семинарії. Подібно як матірне товариство — так само і тернопільська філія дала почин до основання цілого ряду наших культурних, гуманітарних і економічних товариств в Тернополі і тому її значіння в історії нашого національного відродження на північному Поділлі є дуже велике. Не диво, що завжди загальні збори філії притягають тут увагу нашого громадянства значно більше як кожного іншого товариства.

Так було і на сьогорічних загальних зборах філії дня 2 лютого, коли на збори явилосе близько 230 членів і відпоручників читалень. Перебіг зборів мав характер подібний як на зборах матірного т-ва у Львові дня 26. грудня 1926, а менно тим, що розгнуздана демагогія, ведена на зборах гуртком місцевих інтелігентів-радикалів, на цілі години перемінювала збори в найзвичайнішу бучу, що може мати місце хіба в підміському шинку, або в коршмі запалого темного села. Та про це згодом.

Збори відкрив голова філії п. Ілярій Брикович і згадавши померших членів і діячів філії покійних Олександра Барвінського і о. Івана Волянського, пароха з Дичкова, відчитав звіт, з якого виймаємо важніші дані, додаючи до них коментар.

Членів мала філія в 1926 р. 247 — з того з Тернополя 116, з повіта 131. Мущин було 251, жінок 33, правних осіб 64 — а по званню було: селян 32, міщан рільників 7, вільних інтелігентських звань 32, священиків 20, нар. учителів 19, учителів середніх шкіл 15, державних урядовців 23, держ. служби 2, купців і промисловців 4, читалень „Просвіти" 47, кооператив 15, товариств 2. Число членів матірного товариства „Просвіта" як на Тернопільщину досім непоказне, бо замість 247 повинно бути тисячі членів. В тернопільському повіті є досі відновлених 83 читалень, а членами „Просвіти" було всього 47 або 56·6 проц., кооператив в повіті 60, а членами „Просвіти" 15 себто 25 проц., виділових читалень 830, а членами товариства не більше одна двацята часть, учителів(льок) 60, членами 19, священиків 50 — членів 20, селян десятки тисячів — а членів „Просвіти" поміж них всього 32. Число читалень в 1926 р. зросло о 6 — з 77 на 83 на всіх 86 громад в повіті, але точного числа читальняних членів годі означити, бо богато читалень мимо численних візвань не прислало звідомлення; приблизно тих членів є около 7.000.

Організація освітного життя в читальнях богато лишає до бажання, головно по причині браку освічених робітників-інтелігентів і селян — на місцях, бо з Тернополя не все як слід можна обслужити. Нема кружків самоосвіти, бібліотечки маленькі і книжки там недібрані, спільне читання часописів і книжок неправильне, відчитів, концертів і національних обходів також розмірно небогато. Одно, чим читальні проявляють ще своє життя, це аматорські вистави, але добір штук і їх вистава часто нижче критики.

Основою освітної роботи має бути читальняна бібліотека. І тут стан нерадісний. На 83 читалень 75 має бібліотечки з числом книжок (часто безвартісних брошурок около 6000 себто пересічно по 80) на одну читальню. Читальні на загал мало дбають про поширення своїх бібліотек і про добір книжок для неї; хоч при філії зорганізовано продажу книжок, то тільки одна читальня в Ігровиці закупила у філії книжки для себе. При філії є дві мандрівні бібліотеки, з яких користало шість читалень. Що більше, є значна власна бібліотека з числом книжок понад 4000, що могла би зробити велику культурну місію в повіті серед наших селян. Та так не було. Село мимо заохоти й агітації користає ще дуже мало з цеї дійсної скарбниці, якою є тернопільська бібліотека „Просвіти", ведена фахово п. Іваном Галушинським. В р. 1926 всіх позичаючих було 147 (в р. 1925 всього 105), з того учнів і учениць середніх шкіл 77 (понад 3-не половина загального числа) — (61), старшої інтелігенції 0 (28), селян всего 5 (3) і читалень „Просвіти" 15 (·). Всіх книжок визичено в 1926 р. 2,369, з чого 15 читалень побрало 32 книжок себто 13·7%. Найбільше читано українську белетристику — 1692 (в скобках цифри з 1925 р.) — (969) — чужу белетристику 48 (12), научні твори 186 (71) і журнали 23 (22).

Як сказано ні одна читальня не вела кружка самоосвіти, а також ні одна не мала систематичних викладів, хіба принагідні з приводу приїзду відпоручника філії. Всіх поїздок до читалень було в часі від 1. II. 1926 до 31. I. 1927 всього 82, з того 69 на загальні збори і святочні обходи, 7 на окружні конференції (до речі слабо обсилані дотичними читальнями) і 6 люстрацій. Всі відпоручники були інтелігентами, з того 77 з Тернополя, 1 з Микулинець, а 4 зі села. З поїздок припадає на урядовця філії, адвокатського судію Вол. Бриковича 11, решта на виділових і членів, при чому не всі виділові сповнили свій обовязок поїздки на село. З 18 осіб (поза урядовцем), що відбули поїздки було 14 членів і симпатиків УНДО з числом поїздок 61 (86%), радикалів 2 з числом поїздок 5 (7%) і двох безпартійних з числом поїздок 5 (7%). Це підносимо для виказання, що освітна робота (як зрештою і інша творча організаційна робота) в Тернопільщині не опирається зовсім на радикалах, а виступи на публичних зборах кількох радикальних крикунів-демагогів не тільки, що не причиняються до піднесення і організації селян, а навпаки ширять серед них замішання, неохіть до інтелігенції, що є і головним завданням радикалів, бо з одного боку творять пригожу почву для комуністичної пропаганди, з другого серед обезцінення вартости інтелігенції приготовляють ряди будучих хрунів, як це вже сталося на радикальному Підкарпаттю і Покуттю.

Національних обходів уладили читальні 26, з чого три читальні в честь Шевченка, 2 читальні в честь Франка і 5 читалень свято Просвіти. В останньому часі закупила філія на спілку з Подільським Союзом Кооператив параскоп і це дає надію, що викладова акція пошириться у слідуючому році.

Головну увагу звертали читальні на аматорські вистави. Через філію війшли подання до староства від 54 читалень на число вистав 278. Деякі читальні робили це безпосередно, деякі вистави повторяли так, що число аматорських вистав в читальнях „Просвіти" в Тернопільщині в 1926 р. виносило приблизно цифру 400. Цифра висока, та на жаль добір штук не все підхожий; часто дають штуки безвартісні, а й режисерія нераз дуже низька. На кождий випадок знаменний у нас позмах у народніх масах до театрального мистецтва.

Хори ставували при 17 читальнях. Щодо вишколення тут з правила ще гірше, як при аматорських театральних кружках по причині браку відповідних дириґентів.

Читальні не інтересувалися зовсім долею підростаючої молоді у віці 14 до 18 літ, що занедбане прямо дичіє і в повіті не було ні одного читальняного кружка для молоді, що безумовно є великою недостачею. Натомість слідний поступ в читальняній організації жіноцтва. В 1926 р. істнувало 13 читальняних жіночих кружків з 1410 членами і це організація дальше поширюється, витворюючи кадри національно свідомого і діяльного селянського жіноцтва.

Сама філія має три доми в Тернополі, в більшости заняті досі військом, набуті ще перед війною. Решткова ціна купна в квоті около 20,000 К ще не сплачена, але є покриття в готівці. Акція за будовою читальняних домів йде дальше. Досі 29 читалень має власні будинки в будові є 15 домів так, що в 1927 р. 41 читалень — отже майже кругла половина — буде мати свої власні домівки, а тим самим фізичну можність стати осередками культурного і економічного розвитку громади.

Філія уладила в 1926 р. при участи тов-а Тернопільського Бояна два концерти — один в честь Шевченка, а другий в честь Франка та Свято „Просвіти", збираючи датки на фонд „Учітеся", котрих точної висоти не можна поки що подати, бо до хвилі загальних зборів не всі читальні прислали звідомлення.

При філії була постійна канцелярія з урядовцем п. Вол. Бриковичем, що сповняючи совісно свій обовязок, причиняється чимало до організаційних успіхів на освітній ниві. У звітовому році перейшло через канцелярію філії 787 писем, з яких значну скількість виготовлено у самій канцелярії. Кошти удержання канцелярії виносили 2,356 зол. 7 сот., на що читальні зложили всего 475 зол. 20 сот. себто 20 проц. всіх коштів. Титулом членських вкладок дало саме село себто 32 селян й 47 читалень квоту 158 зол., отже разом на свою власну організаційну централю, якою є канцелярія філії, що служить майже виключно тільки селові, зложили квоту 633 зол. 20 сот. або 26·8 проц.: решту видатків себто 73·2 проц. покрито з неселянського гроша. Це пишемо для відпертя закиду місцевих радикальних демагогів, начеби село само удержувало свою освітну централю, а буржуї, себто інтелігенти, були тільки галапасами!

Вертаємо до зборів з 2. лютого ц. р. Радикали забажали для своїх вузеньких партійних цілей захопити філію у свої руки! коли ні демонстраційні внески, ні агітаційні промови і крики не помогли і вони все оставали в меншости, з погрозами під адресою „панів" по чотирьох годинах опустили салю, закликаючи до сецесії деяких селян, що незорієнтовані вийшли з невідповідальними крикунами, що понад руїну нічого — здається — не в силі творити. Для моральної оцінки поведінки радикалів зазначуємо, що на листі компромісовій кандидатів до виділу філії, що її предложила комісія матка, були і видні члени з радикального табору і їх симпатики і коли в ни вибору не приняли, вибрано виділ з поминенням радикалів і їх симпатиків. Головою філії став знова проф. Іл. Брикович.

Атмосфера створена радикальною демагогією, що нагадувала часи „татарських людей" з кінця княжої доби нашої історії, не була очевидно пригожа для рідної, творчої критики і дискусії та наміченя плянів дальшої роботи в освітній ділянці. Все майже обверталось довкола виборів, а тільки д-р Степан Баран у рідній промові розвинув ширший плян освітної праці в повіті, ставляючи на кінці внесок у формі бажання до нового виділу, щоби він по своїй фінансовій спроможности вже цього року з фондів філії призначив квоту одної тисячки золотих для головного виділу на видання одної книжочки для серії Селянського Університету „Просвіти", що й ухвалено.

На зборах був присутній відпоручник Гол. Виділу п. Магаляс зі Львова, що закінчив збори гарною бесідою про завдання „Просвіти", навязуючи до тих подій, яких годинами був свідком, а які спричинило партійне засліплення гуртка радикалів, що мов той циган не бачать ніде правди у світі, тільки у себе і в Бога трохи.

У зборах взяло участь богато світської і духовної інтелігенції і цей корисний обяв повинен мати місце і на будуче, бо це значно причиняє так шкідливу і руїнницьку для нашого народу радикальну демагогію.

Завважаємо, що гурток радикалів не дає за виграну і стягає селян до Тернополя на наради (так було в неділю 20. лютого ц. р.) агітуючи, щоби читальні „Просвіти" в Тернопільщині зірвали зносини зі своєю філією і з Головним Виділом у Львові. Це вже з національного боку правдиво злочинна акція, яку повинна припинити свідома постава цілого українського громадянства в повіті та не допустити до цього, щоби пропав дорібок кількох десятків літ завдяки партійному засліпленню кількох невідповідальних очайдухів.

С. Подоляк.

Медичне життя на Рад. Україні.

Огляд медичної праці й досягнень в минулому році.

В „Лікарському Віснику" з 1. грудня 1926 р., органі Лік. Комісії Наук. Т-ва ім. Шевченка й „Українського Лік. Т-ва" поміщена стаття д-ра Миколи Сисака п. з. „З українського медичного життя". Тому, що в цій статті поданий перегляд цілого медичного життя на Великій Україні, дозволяємо собі її передрукувати, поробивши в ній відповідні відступи, підкреслення й деякі дрібні поправки. — Ред.

Медичне життя на Вел. Україні характеризується в мин. році великою кількістю наукових зїздів як *всеукраїнський терапевтичний зїзд у Харкові, всесоюзний бактеріольоґічний зїзд в Одесі і всеукраїнський хірурґічний зїзд в Одесі.* Ці зїзди на мою думку відбуваються частіше, якби цього вимагали темп і глибина наукової роботи, але це треба пояснити бажанням демонстративности, що так дуже виступає на перший плян в тутешній роботі.

Щодо першого зїзду, то тут помимо його української марки ні одної доповіди крім привитання від уряду, не було зроблено в українській мові. Навіть кияни, вірні свойому принціпові неорганізованости і ходження утертими стежками, не зробили вbeliev вимку.

Щодо всесоюзного зїзду бактеріологів в Одесі, то тут характерно, що територіяльність України відбилася на зїзді як на виконуванні концертової програми в часі святочного відкриття, так і на закінченні зїзду, коли голова зїзду український академик професор Заболотний, у своїй одногодинній промові в українській мові зробив підсумки зїзду.

Всеукраїнський зїзд хірургів, що відбувся 15. вересня м. р., відзначався вже більшою зорганізованістю киян, головно тих, що стоять близько Мединституту, ...

Юрій Брандес.

Як нині читають.

По чужинних журналах досить часто рішають питання: Яких найкращих сто книжок треба би собі купити, щоби склсти зразкову бібліотеку? І чуємо відповіди: Біблія і Робінзон, Гомер і Горацій, Данте і Шекспір, Гольберг і Еленшлеґер, Гете і Міцкевич, Расін і Паскаль, Арані і Петефі, Сервантес і Кальдерон, Бернсон і Ібсен, Теніс і Рунеберег, — ріжні, відповідно до краю, де ставлять таке питання і до осіб, які на нього відповідають.

Та ті, що питають і відповідають, мають спільну діточу віру, що істнує таких сто книжок, найкращих для всіх і для кожного.

А проте звичайний житєвий доказ стверджує, що так воно не є і що один прегарний твір, який має глибокий вплив на одного, другого лишає зовсім байдужим і що книжка, яка на комусь заважила в молодости, не має для нього ніякої вартости у зрілім віці. Майже нема чогось такого, що всі могли би читати завсіди.

Люди не дуже запримічують це тільки тому, що нині є незвичайно мало таких, які взагалі вміють читати, можуть читати і вподіються з лектури якоїсь користи. Читання є майже здібністю, яка починає завмирати від часу, коли всі навчились читати. Із сотні читаючих, девятьдесять читає лише часописи. А ті з них, що читають ще щось більше, читають з правила так, що могли би однаково добре й не читати. Кожний пригадує, що часто чув таку фразу: „І не говоріть зі мною про цю книжку, бо хоча я, здається, читав її кілька років тому, то маю таку нещасливу вдачу, що все те, що читаю, забуваю".

Більшість людей читає без спеціяльної уваги; можливе, що їх лектура і не заслуговує на таку увагу. Фактом є, що все прочитане забувають. Неодин взагалі й не звик точно розуміти, що читає. Коли нпр. молодь починає читати книжки у чужинних мовах, дуже часто й не відчиняє словників, щоби зрозуміти незрозумілих слів; вони кажуть тоді, що догадуються із змісту, себто розуміють половину і це їм вистачає. Вони звикають до того, що ніколи більше не розуміють. Тому письменник не дуже ...

... коли находить друкарські помилки у перекладах своїх творів; ніхто й так їх не запримічує.

У таких родах літератури, які по своїй природі не можна розуміти самим розумом, як нпр. ліричну поезію, деякі читачі зрікаються розуміти автора вже з здалегідь, з правила. Один з моїх знайомих зробив раз спробу і в жіночім товаристві прочитав Гетого „Бог і баядера" в той спосіб, що кожну строфу починав читати з кінця вверх. Рими падали одна за одною; мельодія вірша була ненарушена і всі ним захоплювались:

Sie neigt sich und biegt sich und
reicht ihm den Strauss.
Sie weiss sich so lieblich im Kreise
zu tragen,
Sie rührt sich, die Zymbeln zum
Tanze zu schlagen,
Und dies ist der Liebe Haus.

Це ж дає якийсь зміст, а слухачі не домагаються від віршів чогось більше, як якогось змісту, ще й в чужинній мові. Присутні дами і так не звикли були звичайно більше розуміти, як розуміли в даним випадку. Користь з такого розуміння не може бути велика.

Хто подумає над цього рода недостачами й аналогічними з ними, легко дійде до таких питань:

Чому маємо читати?

Як маємо читати?

Такі питання не зайві і не дармі. Мене запрохували чимало разів до богатих, поважаних з міщан у столицях, домів, які навіть відгравали деяку ролю в культурному житті міста, а щойно раз прийшло мені на думку, що я не бачив там ніколи шафи з книжками або полиці, з виїмком тих кількох, що лежали по столах. „Але ви все таки досить книжок читали?" питав я їх. „О, певно" відповідали мені „ми богато подорожуємо, як знаєте: за рік накуповуємо богато книжок, але лишаємо їх звичайно на полиці (тут мали на думці вагону). І додавали для пояснення: „Адже ж більш як раз і так книжка не читається".

Вони були би дуже здивовані, якби я був відповів, що саме в цій царині — може єдиній — обовязує приповідка „один раз не рахується", що той, хто обмежується одноразовою лектурою книжки, від того зміст книжки відскакує; інакше він мусів би був до неї вернутись.

Книжки, які мають для мене вартість, читав я часто більш як десять-кратно. Ніколи я не був би ...

робили доповіди в українській мові. Взагалі можна сказати, що одинокий Київ спровівся на українізацію медичного життя, інші міста, навіть столиця Харків, ідуть ікнищо старими шляхами російської культури.

Щодо організації медичного життя то характерне тут те, що уряд найбільші кошти й майже всі змагання посуває по лінії профілактики і в цьому напрямі є великі придбання; через те прим. бактеріольогічна підготовка на безчисленних бактеріольогічних курсах тут вище стоїть від закордонної; зате в страшному занедбанні стоять такі важні дисципліни, як патольогічна анатомія, просектури якої є наприклад в Німеччині центральними місцями медичного життя. Для поліпшення цеї справи майже нічого не робиться, коли не брати під увагу заложення *українського патольогічно-анатомічного інституту в Харкові* під проводом проф. Мельникова-Розвеленкова — інституції без відповідного приміщення й устаткування. Через те занедбання пропадає маса матеріялу невикористаного для наукових цілей, через те і статистичні дані не базуються по більшій части на секційних протоколах (бо годі уважати секційні протоколи, роблені фельшерами, які не мають ніякої спеціяльної підготовки, за достовірні), а також нема контролі над лікарськими діягнозами, яка попихалаб їх до більшого самоудосконалення.

Як відрадне явище треба відзначити заложення в цьому році *українського патольогічного товариства з філіями в Одесі, Харкові, Київі, Катеринославі*. Тут починають скупчуватися як морфольоги, так і динамісти теоретичної медицини й перші живі кроки цього товариства кажуть сподіватися гарного розвитку і внесення богато імпульсів у медично-наукове життя України.

Досить гарною організацією є *досвідчі катедри як теоретичної так практичної медицини* для вироблення нового покоління професури з цілим штатом аспірантів і наукових співробітників, які мають за ціль тільки займатися наукою, а педагогічна діяльність, яка звичайно забирає стільки часу й енергії, їх не торкається. В *Київі* на чолі катедри теоретичної медицини стоїть бактеріольог професор Нещадименко, а практичної — хірург професор Волкович. Є тепер виданий закон, щоб без знання української мови не приймати нових аспірантів.

Щодо *медичних інститутів* то структура навчання з ухилами спеціялізації на пятому році студіювання залишається на дальше, хоч в цьому році були великі заперечення проти цієї системи з боку народнього комісаріяту здоровля. Також залишається надальше семинарський метод навчання, хоч є поважні голоси, які промовляють за впровадженням лекційної системи.

Приплив до медичних вищих шкіл був у цьому році менший, як в попередніх роках. Це дається пояснити тим, що в попередніх роках приплив був дуже великий наступає досить тяжка конкуренційна боротьба. Безробітних лікарів наприклад по великих містах є дуже богато. Правда, на провінції можна ще знайти посаду, але охотників не дуже багато зголошується. Це пояснюється не тільки тяжкими умовами глухого провінціонального життя, але й малими грошевими вкладами, які шойно цього року збільшено порівнюючи досить високо. Прийом до медичних інститутів відбувався в цьому році по конкурсній системі. Коли в попередніх роках до інституту могли поступати тільки командировані ріжними партійними і професійними організаціями, то в цьому році був уже розписаний конкурс на певне число вільних місць і екзамінаційна комісія робила потім вибір, узгляднюючи при тому й соціяльне положення. Як відрадне явище треба відмітити, що процент поступаючих українців був далеко більший, як в попередніх роках. Це відноситься головно до харківського й київського медичних інститутів, де він перевищає 50 проц. При вступі до вищих шкіл вимагається обовязкове знання української мови, одначе, на жаль, це не всюди як слід переводиться в життя.

Щодо *громадського медичного життя*, то діяльність найстаршого й найбільш заслуженого в справі організації української медичної думки товариства — *медичної секції Української Академії Наук* — добре вже відома з хроніки „Українських Медичних Вістей". Я тільки додам, що цього року заложилася *підсекція громадської медицини*, на чолі якої стоїть ветеран українських медичних діячів, академік Корчак-Чепурківський. Вона організувала досить велике число лікарів, що працюють в области санітарії або цікавляться нею, і можна сподіватися, що в цьому році підсекція розвине інтенсивну діяльність, потреба якої дуже відчувається. Також *медична секція Харківського Медичного Товариства* розвинула в останні часи широку роботу, притягнувши до себе богато свіжих сил, які не працювали дотепер на українському медичному полі. Можна тільки побажати дальшої в тому напрямі діяльности, притягаючи до неї також досить численні київські сили. Щодо Катеринослава й Одеси, то там українських наукових медичних товариств нема. В Одесі працює тільки гурток українських лікарів під проводом професора Заєвлошина та доктора Волянського над збиранням української медичної термінольогії, щоб видати практичний медичний словник.

Праця *Українського Червоного Хреста* широка, хоч мало відома українському громадянству, через те конкретних даних не можу подати.

Щодо видавничої медичної діяльности, то крім двомісячника „*Українські Медичні Вісти*", який скупчив усі наукові сили головно Київа, треба ще згадати, що Харківська Медична Секція має намір видавати *архівний медичний журнал*; хотілосьб думати, що ця думка вийде поза теоретичні міркування і виллється в конкретні форми, тим більше, що потреба в тому журнал велика, бо „Українські Медичні Вісти" вже не можуть помішувати ввесь матеріял. Найгірше справа стоїть з підручниками до медінститутів. Крім фізіольогії Данилевського й підручника хоріб вуха й носа Пучківського — нічого дотепер не вийшло. Це тормозить також повну українізацію медичних інститутів. Виглядів на поліпшення покищо нема, бо Державне Видавництво, до якого належить монополія видавання підручників, заняте друкуванням підручників для нижчих і середніх шкіл, при тому і грошевий стан його не дуже світлий.

Загально можна сказати, що українська медична думка вже вийшла зі свойого ембріонального стану. Вона ширшає і завойовує чим раз то більші области життя і можна сподіватися, що при більшій організованости й дисциплінованости вона захопить усі його прояви.

Д-р Микола Сисак (Київ).

ВІДГУКИ ДНЯ.

Чи не пересаджуємо?!..

Спонука: „Реферат на тему оборони прав українського населення в самоуправі міста Львова виголосив прокуратор Лев Петрушевич"... Рада з 24. II. 1927.

В нас без титулу ні за поріг. Прийдеш на збори, записуєшся до голосу, всі знають твоє імя — але: „Будь ласка ваш титул?!..."

Добре коли маєш його, бо справа тоді проста. Але коли не розпоряджаєш відповідним титулом, в такому разі волів ти зовсім не приходити. Запишуть *добродій*, а виходить *дурак*. Ніхто тебе слухати не буде, бо й нема кого. В Галичині чоловік без титулу, як той Шлеміль без тіни, якого мучать учителі німецької мови в шестій класі гімназіяльній.

Інша річ коли ти з титулом. Возьмім на приклад титул: *доктор*. Може це бути віденський докторат, зроблений на підставі „Нового Времени" про східне питання, може це бути воєнний докторат прав, зроблений за пару кірців муки і за „*Signum laudis*" та малу бронзову, але це є факт, підтверджений дипльомом і загальним відомом, а одно і друге тут рішаюче.

Це остаточно нікому не шкодить, а декому помагає. Жінку такого чоловіка з титулом є вже як назвати і не треба латати браків словом *добродійка*. Сам же властитель титулу не потребує боятися, що колинебудь хтонебудь денебудь відмовить йому голосу чи розуму. Він на одно і на друге має патент і дипльом.

Хтось міг би подумати, що це я з зависти... Отже ні! Донедавна, що правда так було, але від коли я побачив, що в Галичині без титулу як без голови, кажу себе записувати, кликати й описувати редактором і біда тому, хто прозиває мене добродієм. Шкода тільки, що звертаю увагу на університетський бойкот, а то був би нині ще краще виглядав. Цілий ореол титулів був би прикрасив моє і так прекрасне назвиско. Як приємно для мене і для моєї родини булоб побачити видрукуване: Вп. п. професор доктор і редактор Галактіон Чіпка... зовсім так, як колисьто заздрісним оком прочитав я в одній посмертній подячі: „Всечесніший і Високопреподобний крилошанин і Совітник, професор і доктор отець Такатак".

Уявляю собі, як мусить бути приємно жінці такого многотитульного чоловіка: Крилошанинова, совітникова, професорова, докторова і пр. і пр. Просто — розкіш...

Але я жартуючи заговорився і забув найважнійше.

Здибаються два англійці. Один ворог а один приятель українців.

— *Yes!*

— *Yes!*

— Ви все балакаєте про кривди українців, а тимчасом...

І показує йому „Раду" з 24. II. 1927.

— Бачите, на вічу, у Львові, прокуратор балакає про кривди, ставить внесення і то ще які. Подумайте: прокуратор, державний урядовець!...

— *Yes!* Ваша рація. Такої свободи слова навіть у нас нема. Я вже й сам то помічував, але не говорив нікому. Щось ті українці не теє. Читаю їхню пресу і бачу щораз: інспектори роблять віча, судді реферують, професори кидають громи на уряд, а прокуратори, то вже просто торошать усе.

— Торочать. *Yes!*

— Не торочать, а торошать...

— *Yes!*

— *Yes!*

Так-так... Титули добрі для Галичини, віч і для жінок, але на експорт вони часто непідходящі.

Хіба що ми хочемо здивувати світ скількістю патентованих...

Галактіон Чіпка.

спромозі означити, як часто я читав їх. Книжки не знаємо, як довго не знаємо її на память.

Отже не треба читати книжок так, щоби їх лишати на полиці. Наскільки хто має спроможність, повинен старатись за книжки на власність. А є люди, які мають на це засоби, а не мають власних книжок. Одного дня на чужині мене запрохали до одного меценаса мистецтва, якого мистецька збірка варт більш міліона. Коли я оглянув його образи, я сказав: „А тепер я мав би охоту поглянути на книжки. Де вони є"? Він відповів дещоподратований: „Я не збираю ніяких книжок". І він не мав їх.

Є люди, які вдоволяються тим, що дістають по позичальнях. Коли хто не мусить користуватися таким засобом, то вибрав поганий рід і спосіб придбання книжок. Є це непохибний знак падаючої культури і смаку, коли в такій великій країні як Німеччина надибуємо в кожнім купелевім місті дами в дорогих сукнях, а в їх руках романи затовщені у позичальнях. Ці дами соромились би випозичити собі сукню і носити одіж, яку носили інші, — а проте вони ощаджують на книжках. Таким робом вони читають один роман за одним, а останній витискає з їх памяти всі попередні. Вони не читають нічого двічі. Навіть дами з найвищих кляс позичали в німецькій державі книжки з головної бібліотеки в Берліні. Навіть богаті люди рідко відчувають до книжки любов яка спонукала би їх шанувати її примірник, зжитись з ним і дати йому палітурки, згідно із її змістом і особистим смаком власника.

Люди попросту не мають поняття про зміст книжок і не мають ніякого особистого смаку.

Добродій, який заявив: „Я не збираю ніяких книжок", не відчував необхідности лектури. Він належав до заможної буржуазної кляси, а люди з цієї кляси читають рідко щонебудь поза часописами. Вони рідко мають час і бібліотеку для лектури. Сильну, палку потребу лектури відчувають нині в дійсности крім учених, які вічно мають під рукою книжки лише ті, які не мають на це ні часу ні грошей: дрібна інтелігенція, ремісники і робітництво. У них находимо ще спрагу освіти, якою визначалась заможна буржуазія сто років тому, а яка нині так хутко згасла.

Переклав М. Р-ий.

НОВИНКИ.

— **Чи на поліції бють?** Як ми вже повідомляли, арештовані брати Вербицькі і їх мала сестра, що сидять у слідчій вязниці, не одержали навіть дозволу на передачу їм харчу та білля. Дня 22. лютого зайшов адвокат д-р Ол. Марітчак до бюра судді д-ра Янушевського в тут. окружнім карнім суді при вул. Баторія, щоби поінформуватись про справу його клієнтів Михайла, Івана і Ольги Вербицьких, на побачення з якими оборона досі не одержала дозволу. Після запиту до урядуючого в бюрі судового аплікента у згаданій справі, встав ізза стола молодий чоловік, який представився як старший Вербицький і звернувся до д-ра Марітчака з ось якими словами: „Прошу конечно занятись справою мойого брата, бо він зістав тяжко побитий на поліції і лежить обандажований у келії". Оборонці Вербицьких д-р Лев Ганкевич і д-р Олександер Марітчак внесли у тій справі письмо до Президії Окружного Карного Суду у Львові і до Прокуратури. Вербицькі перебувають у слідчій тюрмі вже від 17. січня ц. р. Коментарі, здається, зайві.

— **Розвязка справи.** У звязку з нашою новинкою про змагання двох частин виділу читальні ім. Качковського на Жовківськім, довідуємось, що поліція, яка була тиждень „нейтральна" і не знала, що зробити з членами товариства, які винесли з читальні всю обстановку — нарешті рішила. Читальню запечатала і припинила в діяльности, сказавши собі з польською приповідкою: „*Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta*".

— **Гарна історія.** Є процеси під нашим небом, які тягнуться мов морський вуж у вуличних газетах підчас літнього сезону. Один з таких пробує розплутати львівський суд, маючи перед собою два достойні мужа з перед 4-ох літ: бувшого львівського воєводу Грабовського і бувших редакторів покійного „Курєра Львовского". Пан Грабовський давно подав у суд цих редакторів за статтю, в якій вони закидали йому, що він потурає зловживанням підчинених собі урядовців. Основа справи прекуріозна: йде в ній про умову підписану ще австрійським урядом з власником Бірча (перемиський повіт) на необмежений вируб тамошнього ліса. Коли польський уряд приняв на себе зобовязання австрійського, цей вируб ставав щораз слабший, в інтересі дідича Бірча, а на шкоду держави. Львівське воєвідство, яким був тоді п. Грабовський, ішло в розріз з умовою підписаною своїм урядом. Осьщо доказують на суді обвинувачені редактори „Курєра Львовского".

— **Нова польська фортеця.** Коло Т. Ш. Л. в Золочеві заініціювало будову „Освітнього Дому", в якому мають найти приміщення учит. семинаря і 2-кл. торговельна школа тогож товариства. Парцелю під будову дарувала управа міста.

— **Злочин.** Біля Ґрудьондза трапився рекордовий злочин: 20-літній парубок Левандовський вирубав сокирою всю свою родину, щоби стати спадкоємцем майна: є 5 трупів: батько, мати, бабка, брат і молода сестра. — У Варшаві якась служниця, позбавлена праці, підпалила мешкання і сама отруїлась.

— **Яка горівка подешевіла.** Варшавське міністерство скарбу видало окремий обіжник у справі... жидівської „ритуальної" горівки т. зв. пейсахівки. А саме: вона має коштувати відтепер як звичайна горілка, а не як лічнича. Можливе, що причиною такої знижки є саме те, що вона є лічничою, але для деяких христіян, які в ній засмакували.

— **Катастрофи.** У Бориславі горить нафтовий шиб „Раточин". — У Торуні два військові літаки зударились підчас вправ: апарати потрощені, один летун убитий, один важко ранений. — Англійський корабель, що віз нафту, загорівся в одній пристані у Ню-Джерсі. Богато вбитих. — У Мальзі, над Середземним Морем, поїзд вилетів із шин: трьох убитих, 7 ранених. — У Ліоні підчас балю у великім театрі завалилась долівка на просторі 10 к. метрів; 4 особи важко ранені. Майже одночасно те саме трапилось в одному домі підчас весіллячку в Анатолії в одному домі підчас весілля: 6 убитих, 10 ранених. — У Болгарії легкий землетрус захитав кількома домами. Землетруси запримічено теж у Тирольі.

— **Також кривда.** У вчорашнім „Дзєнніку Львовскім" з 21-го находимо плекумедний допис з Чорткова, в якім читаємо: „Перед війною викон[у]вав з

Чортковї обовязки вчителя семинарії, а також префекта інтернату Іван Коссак. Дня 19. лютого чортківські українці влаштували панахиду з нагоди його смерти. На народнім домі вивісили величезну жалібну хоругов, а до участи в богослуженні запрохали лише „українських громадян" Отже полякам не позволили навіть молитись за давнього та доброго знайомого! Ось як виглядає у нас польсько-українська угода!"

— Воздушний рух. Америка видає річно на потреби воздушної комунікації 82,500,000 дол., Англія 2,183,750 фунтів, Франція 700 міл. франків, Італія 700 міл. лірів. — Німецьке товариство морської плавби „Норддайтше Льойд" збудувало великий прогульковий пароплав для подорожей до Еспанії, по Середземнім морі і до канадійських островів.

— Чудасії. Представники офіціяльної катівської професії у Парижі предложили премієрові мінстрів Пуанкаре домагання підвишки плати або збільшення засудів смерти на гільотину. Перед війною були у Франції два такі засуди місячно, тепер вони дуже рідкі, а кат дістає, по умові, від кожного виконання засуду окремий гонорар. — Московський дописувач льондонської преси повідомляє, що у Росії народ не вірить, буцім-то на Кремлі спочиває тіло Крассіна; його жінка, дуже релігійна, не згодилась на висилку тіла кужа туди, а підставила на це місце іншого небіщика; тіла Крассіна не спалили, а поховали на християнськім цвинтарі в Англії. — У Франкфурті над Меном головна виграна впала на льос бідака, який два місяці тому помер у такій нужді, що його тіло продали анатомічному інститутові. — У Шікаго судили на правдивім суді... яструба, який зідав голубі.

— Страшні цифри. Обчисляють, що в Польщі є приблизно 4 міл. дітей у шкільнім віці а з цього лише 2,997,100 ходило минулого року до школи. Виходить, що більш міліона є без науки. — Минулого року в німецькій армії 90 жовнірів скінчило самовбивством, 46 хотіло застрілитись. Більшість з них психопати. — В Аргентині за останній тиждень було 400 самовбивств, головно від отрути.

— Літературні процеси. Літературні клюби Франції мали за один тиждень аж тем до дискусії: пять літературних процесів. Моріс Метерлінк домагався відшкодування від директора театру, який підписав з ним контракт на 50 вистав „Блакитної пташки", а не дотягнув до цієї суми, бо стара песа не мала аж такого успіху. Другий процес був цікавіший: внучка великої письменниці Жорж Санд, теж письменниця, подала в суд критика Буланже, який помістив критичний нарис про її бабку п. з. „Жорж Санд, жінка з тисячею любовних пригод". Висліду процесу ще нема. Письменник Декав жде вирішення суду в такій справі: чи антиквари мають право продавати автографи письменників без їх дозволу або дозволу тих, які є виконавцями їх заповіту. У такій-же справі звернувся до суду один з найбільших сучасних поетів Поль Валері, якого твори приватні листи, ще й любовні, зперед 15 років, продає хтось на прилюдній лицитації. Письменник Жан Перфе обвинувачує другого за плягіят... двох слів, але дуже важних, бо заголовку його повісти „Сад пестощів", яку хтось повторив як заголовок у своїм оповіданні.

— Світова всячина. На засіданні югославянського парляменту група Радіча, обвинувачуючи міністра внутр. справ Максимовича в терорі населення, внесла на салю окрівавленого мущину як живий доказ як поліція побиває громадян. Засідання перервали серед страшного гомону. — У Палестині араби вирвали з корінням 4.000 евкалітових дерев засаджених сіоністичним товариством. — Д-р Альберт Фігдор у Відні 84 літній славний колекціонер образів, творів пластиків, книжок, рукописів, документів, меблів, матерії бронзи та ріжних дорогоцінностей. — У познанськім університеті є 53 українців. — Офиціяльний орган німецьких націоналістів домагається введення кари смерти на людей, які видадуть чужим державам інфомації про збройний стан Німеччини. — Данія має намір за прикладом Італії ввести податок на нежонатих. — У січні було у Варшаві 92 замахів на власне життя; у грудні минулого року на 20 осіб більше. — Метрополітанський музей у Ню Йорку купує за 80,000 фунт. шт. приватну збірку по англійськім досліднику гробу Тутенкгамена, льорді Карнервоні. — У Гаазі призначено святочно дім Спінози на дослідчий інститут імени фільософа; були присутні представники та вчені ріжних держав. „Підпольними" фабриками „самогону" нечищеної горілки" продано в Сибірі за рік 4 міл. ведер, на що треба було 15 міл. пудів збіжа. Фільтрована горілка розходиться в богато меншій скількости!

— З карнавалу. Сьогорічний карнавал замикають вечерниці друкарів, які відбудуться у Львові в суботу, дня 5. березня, в салі „Сокола-Батька"(?), при вул. Пекарській 18. Запрошення видається вже від сьогодні щодня в Кооперативі „Друкар", Руська 3., I. поверх.

— З Борислава. В неділю 27. лютого 1927 відбудеться в Бориславі в „Народнім Домі" отворення Українського Касина" та святочне відслонення портретів Многозаслужених Громадян Борислава, інж. Филипа Левицького й Евстахія Сасика, які згинули 1920 р. в часі трагічних переходів УГА на Великій Україні. Проситься всю місцеву і замісцеву інтелігенцію о численну участь. Початок в год. 5 попол.
Комітет

З нарад адм. комісії.

Громадське самоврядування.

Варшава, 25. лютого 1927.

В адміністраційній комісії раджено нині дальше над законами про самоврядування сільських громад. Згідно з внесенням пос. Козловського принято найменше число радних на 4; максимальне число, згідно з предложенням пос. Путека, на 40. До 100 мешканців 4 радних, до 500 – 8 радних, від 500 до 1000 — 12 радних, від 1000 до 1500 — 16 радних, від 1500–2000 — 20 радних, від 2000—2500 — 24 радних, 2500–3000 — 28 радних, 3000—4000 – 32 радних, 4000—5000 — 36 радних, понад 5000 — 40 радних. Каденцію громадської ради принято на пять літ. З черги ухвалено згідно з поправкою ЗЛН. уст. 51 в такім тексті: „Зверхність громади становить війт. До помочі війтові гром. рада вибирає радних, але не більше як 4. Дискусію викликала платня війтів. „Пяст" домагався обовязкового устелення винагороди для всіх війтів, але більшість комісії станула на становищі, що з причини ріжнородних відносин у Польщі справу цю годі однаково управильнювати і заявилася, щоби війтам признати евент. відшкодування залежно від ухвали гром. ради, признаючи, що уряд війта є в принципі безплатний. Вік потрібний для чинного і пасивного виб. права буде предметом нарад найближчого засідання. Проти внесень національних меншостей, піддержаних соціялістами, вдержано припис, що війт мусить володіти польською мовою в слові і письмі. „Пяст" поставив був внесення, щоби війта і лавників можна вибирати лише з громадської ради і щоби після виборів задержували мандати радних. Комісія (проти голосів Пяста і жидів ухвалила, що війтом і радним можна вибрати кождого члена громади, неконче радного, а коли радного виберуть війтом, то тратить права радного. Принято теж припис, що війт може завісити ухвалу гром. ради, суперечну законам, згл. шкідну для цілости громади або держави і передати її надзірній владі.

Найближче засідання в середу.

Урядовий проект виборчої реформи.

Варшава, 25. лютого 1927.

Повновласти, якими сойм наділив уряд, не обіймають справи зміни виборчої ординації. Одначе уряд цікавиться тою справою і на другий тиждень буде в президії Ради міністрів міжміністеріяльна конференція, присвячена розгляданню справи зміни виборчої ординації. З окремим проектом виступає в тій справі д-р Ґжибовський, автор славетного пресового закону. В поінформованих колах кажуть що уряд опрацьовує зовсім новий проект виб. ординації. Одна з сойм. партій, зближених до уряду, візьме його за свій і виступить із ним у соймі.

Воєвідське самоврядування.

Варшава, 25. лютого 1927.

На однім із найближчих засідань сойму мається зголосити посольський проект закону про воєвідськ самоврядування на основі порозуміння ЗЛН, ХД, ППС Визволення і Строн. Хлопского. Проект цей не суперечить апробованим тепер у комісії законам про повітове і громадське самоврядування.

Знижка ціни пашпортів.

Варшава, 25. лютого 1927.

На сенатській скарбово-бюджетовій комісії голосували над внесенням пос. Рінґеля в справі зниження пашпортових оплат до 100 зол. Мін. скарбу Чехович спротивився обниженню. В соймових колах казали навіть, що мін. Чехович лучить цю справу із заявою довіря, а то тому, що така знижка спричинила би дефіцит бюджету у висоті 5 міл. Внесення пос. Рінґеля відкинено. Є чутки, що уряд обнизить оплату пашпортів з 500 до 250 зол.

З китайського кітла.

Льондон 25. лютого 1927.

Англійська военна фльота висадила на днях в Шанґаю два полки піхоти. Дальші військові транспорти в дорозі. З Ганкоу повідомляють, що там розліплено афіші, в яких китайський нарід взивається до війни з англійськими наїздниками, що хотілиб запанувати в китайському Шанґаю. Професійні союзи видали поклик, в якому проклямували 1-дневний демонстраційний страйк.

Льондон 25. лютого 1927.

Перемоги кантонської армії святковано вчора урочисто в Ганкоу. Манифестанти уладили величезний похід, що перейшов через европейські дільниці. Одначе до заворушення спокою ніде не прийшло.

Біржа.

Гроші.

На приватній біржі: американський долар 8·93 і пів, канад. долар 8·88–8·89.

Комітет Т-ва „Дністер".

Дирекція Товариства взаїмних обезпечень і кооперативного банку „Дністер" на основі рішення Надзірної Ради з 18. II. 1927. подає до прилюдної відомости, що д-р *Володимир Бачинський* перестав бути заступником члена Дирекції з вибору Надзірної Ради і не є уповажнений заступати Товариство.

Дирекція.

2000 зол. хто дасть на „Дім вдів і сиріт по священиках", буде його іменем названа одна комната в тім домі по вічні часи. Імя його буде вмуроване в стіну уфундованої комнати. „Комітет допомоги вдовам і сиротам по священиках, Львів, Домініканська 11. 1534 1—1

Дописи.

Угнів. *(Оснування Повітового Союзу Господарсько-споживчих кооператив)*. Дня 15. лютого 1927 р. засновано в Угнові Повітовий Союз господарсько-споживчих кооператив. Подія ця важна, а дата історична, бо цей новий Повітовий Союз стає осередком не лише для кооператив цілого равсько-руського політичного повіту, але також для сусідуючих з угнівським судовим повітом від півночі полудневих сіл Холмщини. За осідком цього Повітового Союзу в Угнові промовляло по перше те, що Угнів має традицію культурних і економічних звязків з Холмщиною; по друге — він получений з нею безпосередньо вузкоторовою залізницею, котрою рік-річно з найурожайніших околиць полудневої Холмщини чужинецькі посередники вивозять сотки вагонів землеплодів; по третє — до Угнова тяготіє економічно цілий угнівський судовий повіт—найбогатший, а при тому найкраще під оглядом просвітної і економічної організації поставлена частина равсько-руського повіту. Не зашкодить при цьому пригадати, що скромне нині містечко Угнів має, як на наше містечко — богату власну історію і консервативне аж до народнього міщанського строю включно міщанство, що, не зважаючи на те, має за собою кольосальний торговельно-промисловий досвід, працьовитість і ощадність. Як перші члени новоутвореного Союза виступають 23 кооперативи угнівського судового повіту і 6 кооператив з Холмщини. Сума декларованих ними удїлів (по 50 зол. один удїл) представляється на установчих зборах цифрою 5.350 золотих, деклярованих поки що [illegible] кооперативами, [illegible] ком по установчих зборах сума деклярованих удїлів зросла до 8.000 золотих, отже до суми такої поважної, якої не мав на удїлах мабуть ні один з наших Повітових Союзів у початках свого істнування. В найближчих днях новий Союз розпочинає свою діяльність, у програмі котрої лежить між іншим також організація філіяльного складу в Раві Руській і згуртування біля нього кооператив равсько-руського і немирівського судових повітів. — У склад першої надзірної ради новоутвореного Повітового Союзу як члени входять: 1) інж. Целевич Корнило („Господарська Торговля" в Угнові), 2) Журавецький Олекса („Сільський Господар" в Піддубцях), 3) Василь Криса („Надія" в Новоселках Передних), 4) Мусій Теодор („Добробут" в Карові), 5) І. Копа („Єдність" в Жерниках на Холмщині), 6) Микола Тивончук („Сільський Господар" в Щепятині), 7) Яцко Сидір („Згода" Ульчівок; на заступників вибрані: Василь Лещишин („Сільський Господар" в Махнові), Іван Наконечний („Злука" у Вербиці), Іван Служала („Віра" в Диниськах).

Організаційний рух.

Збори УНДО в Накваші, пов. Броди.

Заходом Повітового Комітету Українського Нац. Дем. Обєднання в Бродах відбулася довірочна партійна нарада в селі Накваші коло Підкаменя. Просторну хату виповнили громадяни села Накваші, як також з поблизьких Тетильковець по береги. Присутних було до 70 осіб. Біля старенькіх сільоголових дідусів численно явилася також наша молодь, як хлопці так дівчата: всі однаково розуміли потребу прийти на нараду, всі однаково виявляли зацікавлення громадянськими справами. Нараду відкрив гарною промовою місцевий парох о. Антін Федорук, пояснюючи приступно ціль та завдання політичної організації. Головував на нараді гром. Юрко Сербило, заступником був гром. Пилип Демид з Тетильковець, секретарював гром. Микола Чаплій. Реферат про сучасне положення нашого народу і про вагу політичної організації виголосив о. Ваврик, парох Підкаменя, партійну програму в гарний спосіб пояснив зібраним голова Повітового Комітету в Бродах, гром. Олександер Вислоцький, селянин Гаїв Дітковецьких. Реферат про вагу і значіння кооперації виголосив гром. Роман Кочержук. У дискусії забирали голос громадяни з обох сіл, як Данило Чаплій, Ілля Микитюк, Пилип Давид, Максим Гетьман, а також о. парох Федорук і д-р Саламаха Ілля, адвокат з Підкаменя, який як останній промовець в дуже річевій промові і вміло підібраними аргументами й фактами з життя доказував, що під теперішню важливу хвилю саме для [illegible] тільки [illegible]

нальна, понадклясова партія є єдино [illegible] щільна. В члени партії вписалося вже [illegible] громадян, які самочинно заявили [illegible] платити партійний податок. Головою сільського партійного комітету вибраний громадянин Иосафат Микитюк. Сельробський агітатор Степан Назаревич бушував по селі вже декілька разів, однак [illegible] селяни не вірять його масонським словам і він не найшов тут поля для своєї розкладової роботи.

Літературний куток.

— Ю. Брандес записав велику скількість рукописів і книжок державній бібліотеці у Копенгагені. Своє обширне листування із соткою великих письменників передав він туди вже раніше. Бібліотека утворила окремий архів Брандеса, де [illegible] шається його бюст, роботи Макса Клінґера.

— „Французька Академія" має нового безсмертного: князя Де ля Форс. Чужинець не буде ним цікавитись ніколи як письменником, бо цей історик присвятив усе своє життя дослідам загуманих нитох французького двора, на якому грали також велику ролю його предки. Теперішній князь є 17-им з черги з цього роду і присвятив найкращу останню свою книжку першому своєму предкові.

— Польські письменники хочуть теж за старим прикладом французів і [illegible] мати свою „Академію" літератури. У цій справі веде переговори з урядом відомий польський критик; поет Зенон Пшесмицький (Міріям), бувш. міністр культури та мистецтв, тепер голова організації „Страж польської літератури".

— У Парижі, у великім амфітеатрі університету, приймали офіціяльно, святочно польського письменника Боя (д-ра Тадея Желенського), за його заслуги для поріднення поляків з французькою літературою. Бой перекладає вже 100-ий том французьких архитворів. Один з членів „Французької Академії" витаючи Боя, [illegible] сказав чемну фразу, яку деякі польські часописи взяли надто поважно, а саме що те саме у Франції треба би зробити з польською літературою. До цього часу у Франції знають у дійсности добре ледви двох польських письменників, тому, що стали лавреатами Нобля: Сенкевича і Реймонта. Французи перекладають тепер більш як звичайно творів з англійської, німецької, російської та еспанської літератури. Суперництво польської літ. з цими країнами булоб нелегке.

— Фонд Карнеґія для пропаґанди миру приготовляє історію европейської війни в... 75 томах, в якій візьмуть участь співробітники всіх народів.

— Атенський банк розписав конкурс на найкращу історію гелєнізму; нагорода 13,500 драхм.

— Твори французького письменника Проспера Меріме, автора „Історії хроніки" і „Кармен", стали цього року прилюдною власністю.

Про ритмічні танки і хореографію.

Новий напрям виховання молоді хоче розвивати вже замолоду у дитини її тіло, мязи — при помочі навчання руханки і спортів. Як хлопець, так і дівчина скріпляють свої фізичні сили, гартуються, виробляють у собі сміливість і відвагу, щоби опісля всякі невигоди були їм нестрашні. Здорове, кріпке тіло стає при тому спритніше, принадніше. Здавалось би, що маючи обовязкову руханку в школах і спорти, дитині вже більше нічого не треба до її фізичного розвитку. Ще спорт дає більше розривку, але примусова гімнастика обмежена на вправи мязів, не викликує належного захоплення у молоді, хоч як вона хосенна для неї.

Потяг молоді до танку взагалі — річ відома. І тому новіші педагоги придали гімнастиці ритмічні рухи й назвали їх ритмічними танками.

Вправи ритмічних танків дають крім фізичного удосконалення й естетичне виховання для молоді. Вони виробляють гнучкість тіла, легкий хід, силу волі, зручність керування собою, — ритмічне [illegible] мання, ритмічне чуття і дуже сильне чуття ритму в музиці. Професор [illegible] ської музичної консерваторії [illegible] впровадив у 1908 році спеціяльні ритмічні вправи для тих учнів консерваторії, які не зважаючи на добру техніку, не мали [illegible] чуття ритму і досяг великого успіху.

Окремою вищою наукою танкового мистецтва є хореографія — ілюстрування [illegible] сень ритмічними танками, рухами тіла й мімікою. Коли до того додати спеціяльні костюми, добру музику, різнокольорові освітлення, — то глядач переноситься в зачарований світ естетики [illegible] ки й повної мистецької насолоди [illegible] — тісна, постійна співпраця трьох [illegible] ких чинників: артиста-хореографа, [illegible] ста-маляра й інтелігентного музика [illegible] жуть дати кольосальний успіх.

Цього місяця мали ми нагоду бачити й у Львові зразок того мистецтва [illegible] рах і виконанні артиста М. Гонтаря [illegible] який при помочі ритмічних танків [illegible] ілюструє гарні українські пісні [illegible] нів хореографічної студії, що [illegible] почав тут в листопаді м. року. [illegible] злучити з ритмічними танками [illegible] естетики й життя українські [illegible] танки в милу й бадьору музику [illegible] не дописала йому зовсім [illegible] зачували, що на будуче [illegible] мі в музичній частині [illegible] мір української [illegible]

(простагії пісень „Львовки" (найкраще!) „Щедрівка" і „Журавлі" були позумані артистом Гонтарем оригінально й суб'єктивно, в д ти наших дьовчен виявили значний мистецький хист. В творі „Сон" зображена легенда про козака-невм'раку, що дає крім артистичної насолоди ще й національно-виховуючий т вюк. Чарующим був момент, коли через сцену переб'гає шнурок 5-літніх д'тей в ритм чному танку, — це пробуджалося наймолодше покоління!

Така наука саме на часі. В академії танців у Парижі вчать тепер національних танків: нормандських, бургундських і бретонських, які виконуються під музику, властиву просто з с.л. Школа та тішиться великим успіхом, бо йдуть туди найсвіжі верстви Парижа, які вже пересиділися „модерними" танками.

Батьки, які як слід розуміють всестороннє виховання своїх дітей, не жалують ні труду ні коштів, а горнуться радо й у нас до нової школи. Хореографічна студія арт. М. Гонтаря працює далі у Львові і є надія, що не один укритий досі талант зверне колись на всесвітній арені та за співками й музиками понесе славу українських танків і пісень по світу! **Я. Б.**

✝ Посмертні згадки.

о. Григорій Воввідка, совітник Митрополичої Конвист., ювилят і довголітній парох в Долинянах, упокоївся 18. лютого ц. р. в 84 році життя. Похорони відбулися в понеділок 21. лютого в Долинянах. — В. И. П. 1595 1—1

Час сіяння томасини.

У німецькім фахово-рільничім журналі „*Deutsche Landwirtschaft. Presse*" з 2 X. 192. р. поміщені дуже цінні, а для нас важні вислідн довголітніх дослідів переведених з томасівкою (жужлевою мучкою Томаса). Д-р Фльоес доказує, що як виказала практика, томасина може бути приноровлювана з надзвичайними вислідами на всяких ґрунтах, во ного часу і під всі засіви. Від кількадесяти літ її загально вживають хлібороби. Здавалось би, що вже досить усі пізнали її прикмети та способи, як її вживати. Тимчасом дуже богато хліборобів є тої думки, що томасівку треба розсівати завчасу перед сівбою, щоби вона могла добре розпуститися. Автор згаданої статті приймає за Вольфом і Вагнером, що це думка хибна, і що томасівка не потребує попереднього процесу розпущування. Звязки фосфорового квасу можна добути з неї найкраще, коли частиці навозу безпосередно стикаються з корінням рослин, які є квасною виділиною і розпускають фосфоровий квас ліпше, як двоксисень вугля або порохові кваси землі. Леменман твердить, що тепер продукованую жужелицю Томаса можна вживати на кожнім ґрунті кожночасно і під усякий засів. Вона ділає негайно. Взагалі ріжниці у відділюванню жужелиці і суперфосфату дуже вирівнялися, завдяки девним змінам у сучаснім способі фабрикації жужелиці. На правдивість цих тверджень зводить автор низку дослідів, переведених 19 5 р. в Ольденбургії, де приноровлювали томасівку, яку давали безпосередно перед засівом, або навіть по засіві, без огляду на весняну сушу в 19 5 році вплив томасівки був добрий і коріння рослин відразу використало томасівку. Томасівка сіяна під бараболю, не тільки збільшила збір але впливала дуже добре на відпорність бараболі при її переховуванню. Томасівка додана у більшій скількости дала знаменні кращі наслідки. Підколосений вплив томасівки дав пересічно такі цифри: 2 сотнари томасівки на гектар дава и зерна 4·2 сотнара більше, 4 сот. томасівки 6·2 сот. звижки зерна, 6 сот. томасівки — 8·9 сот. звижки зерна. **Ст. Ф.**

Надзвичайні Загальні Збори

членів Кружка Рідної Школи ім. Бориса Грінченка відбудуться дня 6. березня марта 19 7 р. в шкільній клясі хлопячої школи ім. Бориса Грінченка у Львові при вул. городецькій ч. 9. Порядок нарад: 1) Відчитання і верифікація протоколу з останніх Загальних Зборів. 2) Вибір голови, 6 членів і 3 заступників членів Старшини Кружка в місце уступивших. Початок нарад о годині 4 тій пополудни. Наколи би в означеній годині не явилося вимагане статутом число членів другі Надзвичайні Загальні Збори відбудуться о годину пізніше в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад, які без огляду на кількість присутних членів будуть важно рішати і постанови будуть правосильні і обовязуючі. — Старшина Кружка. 1599 1—1

Ширіть наш часопис

Подяка.

Дня 1. лютня ц. р. була воля Всевишнього покликати до Себе мойого незабутнього Мужа, Петра Гриньовського.

В безмежному горю з приводу невіджалуваної втрати зазнала я богато співчуття й помочі від свояків і близших чи дальших знайомих, за що всім їм складаю на цьому місці сердечну подяку. Перш усього дякую тим Вп. Отцям, що несли Покійному духовну поміч: Вп. о. Совітникові Лициякові, о. д-ру Лабі і о. Префектові Малиновському. Почуваюся до особливої вдячности о. сов. Лициякові, якого Бог нехай нагородить своєю ласкою. Дякую рівнож Вп. Отцям парохії св. Юра, Вп. о. канонікові Томовичу за його прихильність і провід в похороні, як теж о. сов. Бачинському і о. сов. Семчишину. Моє сердечне „Спасибіг" Вп. Отцям, ще взяли ласкаво участь в похороні: о. д-ру Кархутові, о. Р. Ґалянтові, о. д-р Цегельському і о. Чемеринському. За прихильність до мойого Покійного Мужа виявлену численною участю в похороні дякую п. Учительському Зборові ІІІ. Семинара, в першу чергу Вп. о. Директорові Дзеровичеві за його доброзичливість і виголошення нагробної бесіди. Висловлюю свою вдячність і молоді ІІІ. Учит. Сем. за її участь в похороні. Родині, що численно зїхала ся, щоби віддати останню прислугу Покійному як теж усім приятелям і знайомим за численну участь в похороні і за заяви співчуття пересилаю цею дорогою щиро-сердечну подяку.

Висказую слова вдячности тим, що в першій хвилині горя, яке впало на мене, при шли й помагали мені словом чи ділом, а саме: д-рам Бурачинським, д-рам Цегельським, п-ву Морозам, п-ні Квасовій, п-ні Маркевичевій і п. Баришеві. Я вдячна тим, що в часі недуги відвідували мойого Покійного Мужа і несли йому слова потіхи в його важкому терпінню, між ними Вп. п-ну Струтинським, проф. Скоробогатому і п-ву Морозам.

Вкінці виявляю мою вдяку і тим, що старалися влекшити моє горе своїми молитвами як і тим, що не покидають мене тепер у моїй важкій самоті.

Усім за їхню прихильність до мойого незабутої памяти Мужа і до мене, хай Бог у своїй незмірній ласці відплатить усім добром.

Львів, дня 25. лютого 1927.

Евгенія Гриньовська, жена.

Тільки короткий час! **Тільки короткий час!**

Одинока нагода доповнити дешево свої бібліотеки!

Від 1. до 31. березня 1927. продаємо дешевше о 35—50% книжки, а то по слідуючих цінах:

Антонович: Моя популярність	1·—
Альманах Віденський У. М. Н.	0·60
Акорди. Великий український декляматор	3·—
Амічіс: Записки школяра	0·50
Андрухович: Ручна праця	1·20
Ахелис Т.: Начерк соціольогії	1·80
Байрон: Чайльд Гарольдова мандрівка	1·30
Бартошек: Новітня суспільність а церква	0·60
Бах: Економічні нариси, 3 части.	1·50
" Цар-Голод	0·70
Бачинський Ю.: Гельсси	1·20
Боберський І.: Впоряд	0·30
Боровський: Вибір поезій	0·80
Бочковський: Фінляндія та фінл. питання	0·80
Будзиновський В.: Історія України, 2 томи	1·20
" Йшли діди на муки	1·—
Верн М.: Біблія	0·20
Василенко: Світова війна	0·30
Винниченко В.: Божки	2·50
" Боротьба	2·50
" Босяк	2·50
" Голота	2·50
" Історія Якимового будинку	2·50
" Кузь та Грицунь	2·50
" Рівновага	2·50
" Хочу	2·50
" Чесність з собою	2·50
Вишневський: На переломі	1·—
Володславич: Орли	1·—
Волховський: Казка про царя Семена	[illegible]
Воробкевич: Над Прутом	0·80
Вояцькі і военні пісні	0·40
Гавптман: Візник Геншель	1·—
Гайне Г.: Подорож на Гарц.	[illegible]
Галін: Проповідь	0·10
Гамсун К.: Вікторія	0·50
Гедін С.: Крізь пустині Азії 4 томи	1·20
Гнатюк В.: Баронський син в Америці	1·—
Голубець М.: Архипенко	0·60
Горобець Г.: Дикий виноград	0·50
Гриневичева: Легенди і оповідання	0·20
Грінченко Б.: Сонячний промінь	1·80
Грушевський: Наша політика	1·—
" Про укр. мову і укр. школу	0·30
" Якої автономії та федерації хоче Україна	1·30
Ґаборіо: Таємничий підпомагач	3·—
Ґеєрстам: Мої Каріни Брандт	1·—
Гете И. В.: Фавст	0·80
Ґеринович: Про воздух	0·30
Ґінтер: Історія географічних відкрить	1·—
Гуцков: Уріель Акоста	1·—
Двоножний звір	[illegible]
Дерлиця: Композитор	1·50
Дойль К.: Знак чотирох	2·—
" Пес з Баскервілів	3·—
Дольницький: Між молотом а ковалом	1·—
Донцов Д.: Похід Карла XII на Україну	0·30
" Сучасне положення нації	0·30
Дудко: Глум	0·80
Драгоманів: Літерат.-суспільні партії в Галичині	0·20
" Листи н Наддніпрянську Україну	1·—
" Пропащий час	0·40
" Про заздрих богів	0·30
" Переписка з Франком і ін., 2 т.	5·—
" Чудацькі думки	1·—
Євшан: Куди ми прийшли	0·40
Єрузалем: Психольогія	2·—
Житловський: Соціялізм і нац. питання	0·50
Жорес: Батьківщина і робітництво	0·60
Зегер Ю.: Легенди	1·50
Залізняк М.: Головні федерації сучасного світа	2·—
Збірка „Вільного Слова"	0·10
Ібзен Г.: Пер Ґінт	0·80
Інґрем: Історія політичної економії	1·50
Кавтський: Економічні науки К. Маркса	3·50
" Національність і інтернаціональність	0·60
Казка про Богдана Хмельницького	0·80
Кареєв М.: Фільософія історії, історіософія	0·20
" Фільософія культ. і соціяльної історії	1·50

Карманський П.: Al fresco	0·30
Катренко: Пан Природа	0·80
Кічура: Без керми	0·80
Кляйст Г.: Маркіза О...	0·20
Кмит Ю.: Тремтіння душі	1·—
Кобець: З великих днів	0·20
Коваленко: Жарти життя	1·40
Когут: Україна і московський імперіялізм	1·50
Козловський: Мірти і кипариси	0·50
Комар: Томаш слави добуває	0·30
Коновченко: Як занапащали народ на війні	0·30
Конрад: Національна економія	1·—
Короленко: Без язика	1·30
Костельник: Границі демократизму	2·—
Кревецький І.: Галичина і Росія	0·30
" Українська мемуаристика	0·40
Крипякевич: Оповідання з історії України	0·50
" Шляхами слави українських князів	0·50
Крук С.: Записки Українця	0·60
Крушельницький: Наука української мови в середних школах	0·20
" Тривога	0·80
Куліш О. П.: Маруся Богуславка	0·50
Лебедова В.: Малі герої	0·30
Левенко: Чому ми хочемо самостійної України	0·40
Левинський: Нарис розвою українського робітничого руху в Галичині	1·20
Левицький: Листи з Німеччини	0·40
" Два світи	0·20
Лепкий Б.: Начерк історії української літератури 2 томи	5·40
Лозинський: Польська народова демократія	1·50
" Українське національне питання в творах Драгоманова	0·80
Лягерлеф: Різдвяна ніч	0·20
М. З.: Який буває державний лад	[illegible]
Мальо: Без родини	0·50
Мартович Л.: Народня ноша	0·30
Масперо: Старинна історія східних народів	1·—
Маячанець: Про шлюб на Україні	0·20
Мисько: В задумі	0·40
Мітломахи	0·05
Мільтон: Самсон Борець	0·40
Мова: Старе гніздо й молоді птахи	1·30
Мопасан: Горля	1·—
" Дика пані	1·—
Мордовець: Оповідання	0·30
Назарук: Про [illegible]	0·80
" Що то є нарід або нація	0·20
Наторп: Народня культура й культура особистости	1·50
Наумович: Величина і будова звіздяного світа	0·10
Олесь О.: На зелених горах	0·30
Олеп: Від монархії до републики	0·20
О. М.: По довгій розлуці	0·80
Олехнович: Раси Европи	0·40
Опільський: В царстві золотої свободи	1·00
" Танечниця з Пібасту	0·40
Оркан В.: Скапаний світ	0·50
Обадчук: Весняні цвіти	0·30
Охримович: Розвиток української національно-політичної думки	1·—
Пан Потоцький	0·10
Пісня про Роланда	0·80
Поліщук К.: Манівцями	1·—
" Червоне марево	1·—
Полонений: Голос пробудженого Українця	0·10
Понтоппідан: Із хат	0·80
Пятка Ст.: На прічках	[illegible]
Реннер: Національна справа	0·30
Рус С.: З рідного краю	0·50
Ручка: Російські соціялісти	0·70
Самійленко: Україні	1·—
Свенціцкий: Л. Н. Толстой	[illegible]
Сидерський: Економічні нариси	0·40
Сент Емур: Анна Русинка — Королева Франції	0·30

Сеньобо: Міжн. револ. партії	0·20
" Сучасна Англія	0·80
" Церква і катол. партії в XIX. в.	1·30
Скалюк: В святій землі	0·05
Соневицький: Пригоди Одисея	0·50
Спілка І.: На чужині	0·20
Споковський: Оповідання	0·60
Сварк: Незвичайний злодій	3·—
Струмок: На війні та в неволі	0·70
Стефаник: Синя книжечка	0·30
Стоцький: Діди, батьки й внуки у Шевченка	0·30
Терем: Літературний збірник	1·10
Тен: Нариси із старинного світа	0·30
Терлецький: Історія укр. громади в Раштаті	3·—
Тесленко: Страчене життя	0·30
Тимченко: Калевала.	1·50
Тичина: Золотий гомін	0·50
Толстой: Відродження. Роман, 3 томи	4·—
" Казки	0·20
" Смерть Івана Іліча	0·30
Тургенєв: Клара Міліч	0·30
Уайт А.: Розвій астрономічних поглядів	0·30
" Розвій географічних поглядів	0·20
" Розвій поглядів на вселенну	0·50
" Розвій поглядів на лихву	0·40
Українсько-німецькі розмови зі словарцем	0·50
Федькович Ю.: Вибір поезій	1·50
Форель: Гігієна духового і нервового життя	1·50
" Про алькогол	[illegible]
Франко І.: Алкай і Сафо	0·20
" Амор і Псіхе	0·20
" Вавилонські гимни і молитви	0·30
" Дантова друга любов	0·10
" Каменярі	0·10
" Котра віра ліпша	0·20
" Молода Україна	1·—
" Молитва за ворогів	0·10
" Менандер	0·10
" Найстарші памятки нім. поезії	0·10
" Панщина та її скасовання	0·50
" Пісня Девори	0·10
" Пригоди Дон Кихота	1·50
" Притча про сліпця та хромця	0·10
" Причинки до історії України	1·50
" Пяницьке чудо в Корсуні	0·20
" Рутенці	0·20
" Сімпозіон (Бенкет)	0·20
" Спомини з еміграції	0·10
" Темне царство	0·20
" Три святі грішниці	0·50
" Цар Акет	0·30
Франко П.: Теорія зглядности	0·10
" Т.: Старе вино в новім місі	0·40
Фрас: Нарис геольогії (Історія землі)	1·—
Хоткевич: Вони	0·40
" На зелізниці	0·40
Цеклер: Єзуїти	0·40
Чайковський: Оповідання	0·30
" Й.: Всесвітня історія 3 томи	8·—
Чернецький: Сумні ідем	0·50
Чехов А.: Змора	1·30
Чужбинський: Українські поезії	0·40
Шекерик: На дні озера	0·10
Шекспір в оповіданнях	0·20
Шірер: Політична історія Палестини	1·50
Шимонович: Нафта в світовій війні	0·20
Шпитко: Осінні квітки	0·50
Штокалко: Із днів Месії	0·30
Щурат В.: На досвітку нової доби	0·50
" Фільософічна основа творчости Куліша	0·50
Щурат В.: Шевченкова поема надії	0·30
Юркевич: Кляси і суспільство	0·60
Яворенко: Чому в нас нема доброго ладу?	0·30
Яворський: Українська справа в европейськім освітленню	0·30
Яричевський: Між тернем а цвітом	1·—
Ярошенко: Як визволитись з бідности робучим людям	0·30
Ярошинська: Заповіт	0·20
Японські казки	0·20

На почтову оплату долучити до 20 зол. 1·30 зол., до кожних дальших 10 зол. по 60 сот. За посліплатою 30 сот. дорожше.

Просимо спішити з замовленнями, бо деяких книжок призначили ми тільки по 100 пр. в продаж по дешавій ціні.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА, ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.